

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – „Słowa na czasie” klasa 3 gimnazjum

Podstawowe zasady oceniania reguluje Wewnętrzny System Oceniania znajdujący się w Statucie Gimnazjum Sportowego w Ełku.

Cele oceniania:

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
3. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom), nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach ucznia.
4. Wykorzystywanie osiągnięć uczniów do planowania pracy dydaktycznej nauczyciela.

Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

1. wypowiedzi pisemne (sprawdzian, test, praca klasowa, test czytania ze zrozumieniem, opis przedmiotu, dzieła sztuki, sytuacji i przeżyć, charakterystyka postaci literackiej, filmowej lub rzeczywistej, rozprawka, opowiadanie, sprawozdanie z lektury, filmu, spektaklu i ze zdarzenia z życia, podanie, życiorys i CV, list motywacyjny, dedykacja, pisemne prace domowe lub na lekcji itp.);
2. wypowiedzi ustne (sprawozdanie z lektury, odpowiedź z trzech ostatnich tematów, wypowiedź na lekcji, recytacja, głośne czytanie itp.);
3. aktywność na zajęciach (praca indywidualna, praca w grupach itp.);
4. zadania praktyczne (projekty, albumy, prezentacje multimedialne, plakaty itp.).

Podstawowe zasady organizacji pracy:

1. Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego według ustalonych na początku roku szkolnego zasad.
2. Uczeń ma prawo do pomocy i konsultacji w zakresie czynności związanych z uczeniem się treści programowych i podejmowanych przez siebie form aktywności nadobowiązkowej.
3. W przypadku licznych nieobecności na lekcjach (usprawiedliwionych lub nieusprawiedliwionych) uczeń ma obowiązek zaliczyć omawiany materiał w sposób ustalony z nauczycielem przed wystawieniem oceny śródrocznej lub końcoworocznej.

4. Nauczyciel określa indywidualne sposoby nagradzania i karania uczniów, biorąc pod uwagę dany zespół klasowy i uwzględniając motywującą rolę oceny.
5. Dwa razy w semestrze uczeń może bez konsekwencji zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, prac klasowych czy omawiania lektury). W uzasadnionych sytuacjach losowych – na prośbę rodziców lub wychowawcy czy trenera – nauczyciel może odstąpić od bieżącej oceny wiadomości i umiejętności ucznia oraz kontroli pracy domowej, jeżeli uzna nieprzygotowanie się ucznia do zajęć za usprawiedliwione.
6. Uczeń, aby otrzymać ocenę pozytywną na semestr lub koniec roku, powinien uzyskać pozytywne oceny ze wszystkich zaplanowanych w ciągu roku szkolnego sprawdzianów wiadomości. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odstąpić od tego wymogu.
7. Jeżeli uczeń nagminnie opuszcza zapowiedziane sprawdziany lub nie korzysta ze stwarzanych mu możliwości uzyskania lub poprawy ocen, nauczyciel traktuje te prace tak, jakby uczeń uzyskał zero punktów i otrzymał ocenę niedostateczną.
8. Jeżeli w czasie sprawdzianów, prac klasowych czy kartkówek uczeń korzysta z niedozwolonej pomocy, to otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
9. Jeśli uczeń bez usprawiedliwionego powodu oddaje do sprawdzenia pracę domową tydzień po ustalonym przez nauczyciela terminie, może za nią uzyskać najwyżej ocenę dostateczną.
10. W przypadku gdy uczeń uzyskał warunkowo promocję do klasy programowo wyższej, nauczyciel ustala z nim w formie kontraktu zakres materiału i sposób jego zaliczenia tak, aby uczeń mógł nadrobić zaległości.

Wymagania ogólne na poszczególne oceny:

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności obejmujące program nauczania;
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią odpowiednio językową i literacką;
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych;

- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy;
- dokonuje analizy i interpretacji utworów literackich, z pogranicza literatury, a także dzieł sztuki;
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach;
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji;
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym;
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią;
- w pracach pisemnych osiąga 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania.

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania;
- wykazuje szczególne zainteresowania językiem polskim;
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach;
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji;
- prezentuje swoją wiedzę, posługując się poprawną terminologią zarówno językową, jak i literacką;
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym;
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 91% do 99% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności;
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela;

- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania;
- jest aktywny na lekcji;
- w pracach pisemnych osiąga od 76% do 90% punktów.

Ocenę dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu języka polskiego, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych;
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności;
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.;
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym;
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 51 % do 75% punktów.

Ocenę dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia;
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela;
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste ćwiczenia językowe, leksykalne;
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, używając języka potocznego, często kolokwialnego;
- jest mało aktywny na lekcji;
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 30% do 50% punktów.

Ocenę niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia;
- posługuje się tylko i wyłącznie językiem kolokwialnym, slangiem;
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych;
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela;
- wykazuje się bierną postawą na lekcji;
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 29% punktów.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY – KLASA TRZECIA:

Dział	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE	• tłumaczy pochodzenie nazwy epoki • podaje daty graniczne epoki • wymienia nazwiska głównych myślicieli epoki • wymienia najważniejsze cechy abstrakcjonizmu, kubizmu, surrealizmu, ekspresjonizmu • wymienia tytuły tomów wierszy Kazimierza Wierzyńskiego • opowiada, po czym można poznać, że ktoś jest szczęśliwy • określa nastrój utworu Wierzyńskiego • wskazuje, do kogo zwraca się podmiot literacki i o czym opowiada • podaje, do jakiego rodzaju liryki należy omawiany wiersz • wymienia tytuły tomów wierszy Juliana Tuwima • wypisuje z utworu nazwy czynności, które wypełniają życie mieszczan • zaznacza fragmenty, w	• opowiada o ważnych wydarzeniach i zjawiskach, które ukształtowały charakter międzywojnia • przedstawia poglądy Oswalda Spenglera i Zygmunta Freuda • wyjaśnia, czym charakteryzowała się architektura dwudziestolecia międzywojennego • odszukuje we wskazanych źródłach informacje dotyczące rozwoju muzyki w latach 20. i 30. XX w. i sporządza na ten temat notatkę w formie mapy myśli • wyszukuje w utworze metafory • wyjaśnia, czym jest przerzutnia poetycka • opisuje kolorystykę i nastrój pory roku, która odzwierciedla jego typ osobowości • tłumaczy, czym jest	• wyraża opinię na temat poglądów myślicieli epoki i uzasadnia swoje zdanie • charakteryzuje życie artystyczne epoki • określa, w jaki sposób psychologia wpłynęła na literaturę międzywojnia • krótko omawia postać Kazimierza Wierzyńskiego • uzasadnia, że utwór należy do liryki bezpośredniej • wyjaśnia symbolikę koloru zielonego • wypisuje ze słownika frazeologicznego pięć frazeologizmów ze słowem <i>zielony</i> i wyjaśnia ich znaczenie • opowiada, jak młodopolscy artyści oceniali mieszczan • krótko omawia postać Juliana Tuwima • opisuje nastawienie podmiotu literackiego do postaci – wyjaśnia, co w	• omawia różnice w ukazywaniu świata przez ekspresjonistów, kubistów, abstrakcjonistów i surrealistów • odszukuje w różnych źródłach informacje o rozwoju muzyki w latach 20. i 30. XX w. i sporządza na ten temat notatkę • wyjaśnia znaczenie wskazanych w wierszu metafor • omawia funkcję przerzutni w utworze • przypomina, w których epokach literackich w utworach pojawiały się obrazy przyrody odzwierciedlające nastrój podmiotu literackiego • określa funkcję wyrazów potocznych w utworze • omawia rolę zastosowanych w tekście powtórzeń • omawia metafory, za pomocą których zostali	• tłumaczy, jakie znaczenie ma dwudziestolecie międzywojenne dla kultury europejskiej • porównuje świat wartości bohaterów ukazanych w tekście z postawą dzisiejszych mieszkańców miast • bierze udział w dyskusji, czy przekaz Juliana Tuwima jest wciąż aktualny • podaje przykłady współczesnych utworów, filmów lub piosenek, które poruszają podobną tematykę – wyjaśnia, jaką rolę przypisuje podmiot literacki miłości i śmierci w swoim życiu oraz w dziejach ludzkości – wymienia przykłady bohaterów literackich lub filmowych, których życie potwierdza słowa: <i>Śmierć chroni od miłości, a miłość od śmierci</i>

których ujawnia się podmiot literacki • określa, w jakich sytuacjach przedstawieni zostali bohaterowie – wymienia tytuły tomów wierszy Jana Lechonia – określa, w jaki sposób podmiot literacki przedstawia śmierć, a jak – miłość • wymienia tytuły utworów Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej • określa tematykę wiersza • podaje rzeczowniki określające własne uczucia • przy użyciu słownika wyjaśnia termin <i>awangarda</i> • określa tematykę wiersza Przybosa • podaje skojarzenia do wyrazów <i>dzień</i> i <i>zmrok</i> • opisuje swoje wrażenia po przeczytaniu wiersza Leśmiana • wynotowuje wyrazy dotyczące postaci występujących w utworze • wymienia główne wyróżniki powieści i opowiadań psychologicznych • wypowiada się na temat roli przyjaźni w życiu • szuka w Internecie sentencji dotyczących przyjaźni • słucha kompozycji dwóch	konsumpcjonizm • wskazuje sposoby zdobywania przez bohaterów informacji o świecie • podkreśla w utworze wyrazy potoczne i nazywa środek stylistyczny, który tworzą • podaje liczbę sylab w każdym wersie pierwszej strofy oraz zaznacza akcenty i nazywa ten rodzaj wiersza • przedstawia na plakacie sposoby walki ze współczesnym konsumpcjonizmem – wskazuje uczucia, które dotyczą osoby mówiącej w wierszu – podaje przykłady poznanych utworów łączące tematykę miłości i śmierci • opisuje przestrzeń ukazaną w tekście • wskazuje środki stylistyczne, których poeta użył do opisu gmachów • wymienia cechy wiersza wolnego • redaguje kilkunasturową wypowiedź na temat jednego z wybranych cytatów • wyjaśnia, co to jest neologizm poetycki • charakteryzuje postać	kontekście treści utworu oznaczają słowa: <i>Te dwie są me miłości i dwie śmierci moje</i> – określa, jaka muzyka mogłaby być tłem wiersza – komentuje ostatni wers tekstu – używa wybranych słów do opisu emocji podmiotu literackiego • krótko omawia postać Juliana Przybosa • wymienia cechy charakterystyczne zjawisk określanych jako awangarda • uzasadnia, że „Gmachy” to wiersz wolny • krótko omawia postać Bolesława Leśmiana • przedstawia, jak wygląda świat, w którym żyje niezwykła istota • określa, jak wygląda świat, w którym żyje <i>zjesieniałe zmroczce</i> w wierszu • krótko omawia postać Marii Dąbrowskiej • ocenia postępowanie Stefana • określa, w jaki sposób zostały przedstawione odczucia bohatera • redaguje opowiadanie o ważnym wydarzeniu związanym z bliską osobą, opisując swoje	scharakteryzowani bohaterowie • omawia związki utworu Juliana Tuwima z obrazem George’a Grosza – krótko omawia postać Jana Lechonia – odszukuje w wierszu personifikacje i omawia ich funkcje – przedstawia w ciekawej formie prezentacji (np. kolaż, piktogram lub pantomima) swoje wyobrażenia na temat śmierci i miłości • opowiada o skojarzeniach, jakie wywołuje graficzne przedstawienie wiersza Juliana Przybosa • określa funkcję neologizmów w utworze • wyjaśnia, co symbolizuje istota, która <i>wszystko wokół tchnieniem zatruwa i gasi</i> • redaguje wnioski dotyczące różnic i podobieństw w sposobie mówienia obu postaci • bierze udział w dyskusji o przyjaźni • rozważa, czy możliwa jest przyjaźń między osobami z różnych środowisk i podaje przekonujące argumenty na poparcie swojego	– określa, jakie środki stylistyczne typowe dla poezji barokowej zostały wykorzystane w tekście i jaki ma to wpływ na odczytanie utworu • tłumaczy, dlaczego poeta został nazwany <i>wykrzyknikiem ulicy</i> • zastanawia się nad rolą poety • układa swoje neologizmy i wyjaśnia, w jaki sposób zostały utworzone i co oznaczają • wykonuje ilustrację do wiersza techniką kolażu • uzasadnia, że utwór Marii Dąbrowskiej jest powieścią psychologiczną • aktywnie uczestniczy w dyskusji o przyjaźni, bierze pod uwagę różne aspekty • określa, w jaki sposób artyści oddali specyfikę jazzu i atmosferę towarzyszącą słuchaniu muzyki • wyjaśnia, jaki wpływ na formę dzieła ma technika ich wykonania • ustala, czy obraz Alfonsa Karpińskiego można uznać za ilustrację wiersza „Uwaga dramat” i uzasadnia swoją opinię – bierze udział w dyskusji
--	--	--	--	---

	wybranych twórców jazzowych z lat 20. i 30. XX w. oraz współczesnych	opisaną w utworze • tłumaczy sens ostatniej zwrotki wiersza Leśmiana • zapisuje w punktach kolejne etapy znajomości chłopców • charakteryzuje Karola, biorąc pod uwagę jego przemianę wewnętrzną • opowiada o planach i dążeniach Stefana • wskazuje cechy charakteru Stefana • porównuje sposób mówienia obu postaci • przedstawia swoje rozumienie podanych słów • wskazuje fragmenty, w których zostały opisane przeżycia chłopca • porównuje nastrój utworów z lat 20. i 30. XX w. oraz współczesnych • omawia tematykę dzieł Waldemara Świerzego i Tadeusza Makowskiego • opisuje wygląd postaci, ich strojów oraz instrumentów ukazanych na obrazie Tadeusza Makowskiego • słucha kompozycji dwóch utworów jazzowych: starszego oraz współczesnego • wymienia związki frazeologiczne z wyrazem <i>szary</i> i wskazuje, jakie cechy ludzi i przedmiotów	zachowanie, myśli i uczucia • omawia, w jaki sposób został przedstawiony trębacz na plakacie Waldemara Świerzego • opowiada o kompozycji obrazu i plakatu • opisuje sposób prowadzenia linii oraz kolorystykę obu dzieł • określa, jaki wizerunek ludzi współczesnych został ukazany w wierszu • wskazuje powtórzenia w wierszu i określa ich funkcję • gromadzi argumenty na wskazany temat	zdania • omawia podobieństwa i różnice pomiędzy kompozycją, sposobem prowadzenia linii oraz kolorystyką obydwu dzieł • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy wysłuchanymi utworami oraz opisuje własne wrażenia • wyjaśnia, na czym polega dramat <i>małego, szarego człowieka</i> • porównuje utwór Andrzeja Bursy z wierszem Juliana Tuwima „Mieszkańcy”	o tym, czy człowieka we współczesnym świecie można nazwać detalem – redaguje opowiadanie na podany temat, przestrzegając norm kompozycyjnych i językowych
--	---	--	--	---	--

		są w nich uwypuklone • wyszukuje w tekście epitety określające człowieka			
WOJNA I OKUPACJA	• wymienia wyrażenia odnoszące się do czasów II wojny światowej, które odzwierciedlają tragizm tamtych wydarzeń • określa daty graniczne epoki • podaje synonimy słów: <i>bój, wódz, imperium</i> • podaje określenia do słowa <i>kołęda</i> • odszukuje w różnych źródłach informacje o Januszu Korczaku • określa, o jakim wydarzeniu jest mowa w utworze • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu i do kogo się zwraca • wskazuje dwa rodzaje miłości, o których jest mowa w utworze • określa temat każdego z obrazów • opisuje elementy, z których składa się kompozycja poszczególnych dzieł • wymienia tytuły zbiorów poetyckich Tadeusza Różewicza • określa, kim jest podmiot literacki i jakie wyraża	• opowiada, w jaki sposób Polskie Państwo Podziemne walczyło z okupantem • przedstawia, jak rozwijała się sztuka w gettach • wyjaśnia, kim jest podmiot literacki oraz w czyim imieniu i do kogo się zwraca • cytuje odpowiednie fragmenty utworu • prezentuje krótką wypowiedź na temat wydarzeń w Katyniu podczas II wojny światowej • wskazuje metafory zawarte w utworze • wyjaśnia, w jaki sposób ujawnia się podmiot literacki i wskazuje w utworze odpowiednie miejsca • nazywa uczucia osoby mówiącej w wierszu i wyjaśnia, czym są one wywołane • wyjaśnia sens dwóch ostatnich wersów wiersza • wymienia określenia, jakimi podmiot literacki opisuje ojczyznę	• podaje najważniejsze wydarzenia łączące się z datami granicznymi epoki • charakteryzuje życie Polaków pod okupacją • odnajduje w wierszu metafory i wyjaśnia, jak je rozumiesz • wskazuje w tekście powtórzenia i określ ich funkcję • nazywa na podstawie wiersza nastroje panujące wśród Polaków na początku wojny i określa, jakie były ich nadzieje • wyjaśnia, dlaczego podane wyrazy zostały zapisane wielką literą • opisuje nastrój wiersza • analizuje budowę zwrotek i odnajduje miejsce, w którym została zaburzona regularność konstrukcji utworu • omawia sens metafor użytych przez poetkę • porównuje ukazany w tekście obraz wojennej Warszawy z wyglądem dzieci • wskazuje w utworze fragmenty dotyczące Janusza Korczaka i	• omawia problematykę dzieł powstających w czasie II wojny światowej • podaje, do jakich skojarzeń swojego pokolenia odwołuje się poeta, gdy pisze o matce i męce • uzasadnia związek zamieszczonego zdjęcia z wierszem Andrzeja Trzebińskiego • przygotowuje wyczerpującą wypowiedź na temat wydarzeń w Katyniu podczas II wojny światowej • wymienia środki stylistyczne, które budują nastrój w utworze • wyjaśnia sens słów ostatniej zwrotki • charakteryzuje język, jakim posługuje się poeta • krótko omawia postać Władysława Szlengela i Janusza Korczaka • tłumaczy, czemu służy zastosowany styl wypowiedzi • bierze aktywny udział w dyskusji na temat: <i>Czy warto poświęcać się dla dobra innych ludzi?</i>	• wyjaśnia, w jaki sposób wybuch wojny zmienił sytuację polskiej kultury • interpretuje słowa Cypriana Kamila Norwida: <i>Ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek</i> i pisze rozprawkę na ten temat • określa, w jakich epokach szczególną rolę odgrywała poezja patriotyczna i do jakich wydarzeń nawiązywała • określa związek między zaburzeniem regularności budowy wiersza a ideą utworu • wskazuje środki, które zastosował Andrzej Wajda w filmie „Katyn”, aby nakłonić widza do refleksji nad historią • przygotowuje prezentację na temat: <i>Artyści o wojnie</i> • określa, dla jakich wartości można poświęcić miłość do rodziny lub drugiego człowieka i czy taki wybór jest łatwy oraz uzasadnia swoją opinię na przykładzie losów wybranych bohaterów

	uczucia • czyta ze zrozumieniem fragment utworu Karoliny Lanckorońskiej • określa rodzaj narracji prowadzonej w tekście • opowiada o sytuacji przedstawionej na obrazie „Pożegnanie Europy” Aleksandra Sochaczewskiego • określa czas i miejsce akcji utworu • opisuje na podstawie utworu oraz innych źródeł opowiedz, jakie warunki życia panowały w Warszawie podczas powstania • wskazuje, w jaki sposób mieszkańcy Warszawy radzili sobie w wojennej rzeczywistości i podaje przykłady z utworu • wymienia tytuły utworów Idy Fink • podaje swoje skojarzenia z pojęciami <i>dzieciństwa</i> i <i>dojrzałości</i>	• charakteryzuje tonację kolorystyczną zamieszczonych obrazów • wymienia elementy realistyczne i fantastyczne tworzące kompozycję Zdzisława Beksińskiego • wyjaśnia znaczenie frazeologizmów z wyrazem <i>serce</i> • tłumaczy, dlaczego w tekście powtarza się wyrażenie <i>jak dobrze</i> • proponuje sposoby ukojenia bólu związanego z dramatycznymi doświadczeniami • tworzy mapę miejsc, w których znajdowały się obozy koncentracyjne • opowiada, jak autorka radziła sobie w więzienną rzeczywistością • wskazuje fragmenty ukazujące, czym dla bohaterki była godność ludzka • gromadzi argumenty do dyskusji na podany temat • przedstawia warunki, w jakich odbywał się transport więźniów • nazywa uczucia towarzyszące narratorowi podczas pierwszych dni pobytu w Rosji • odszukuje fragment wyjaśniający przyczynę aresztowania rodziny	formułuje ocenę tej postaci na podstawie tekstu • krótko charakteryzuje postać Krzysztofa Kamila Baczyńskiego • tłumaczy, przed jakimi problemami stanęli młodzi ludzie w czasie II wojny światowej i z jakimi trudnościami spotykają się jego rówieśnicy • określa, jakimi cechami odznaczał się średniowieczny rycerz i wskazuje, o których z nich jest mowa w trzeciej zwrotce tekstu • omawia, co mogą symbolizować poszczególne obiekty widoczne na obrazach • proponuje tytuł, który można by nadać dziełu Zdzisława Beksińskiego • odszukuje w dostępnych źródłach wiadomości o obydwu twórcach • omawia krótko postać Tadeusza Różewicza • porównuje obraz Arnolda Böcklina „Wojna” z dziełem Salvadora Dalego „Oblicze wojny” • krótko omawia postać Karoliny Lanckorońskiej • ustala, czy bohaterkę	• gromadzi materiały dotyczące przedstawień tematu miłości i śmierci w literaturze, malarstwie i filmie i prezentuje te informacje w formie plakatu • ustala, czy utwór można uznać za monolog liryczny i popiera swoje zdanie argumentami • wskazuje podobieństwa między obrazem Rafaela Santiiego a wierszem Krzysztofa Kamila Baczyńskiego • określa, jakie związki mogą mieć obejrzone dzieła z literaturą wojny i okupacji • wypowiada się na temat skojarzeń i odczuć wywoływanych przez elementy obu dzieł • określa, co mogą symbolizować jasne płaszczyzny w obrazie Maxa Ernsta • wyjaśnia, w jaki sposób tonacja kolorystyczna wpływa na nastrój prac • tłumaczy, dlaczego czasowniki <i>mogę, jestem</i> zapisano wielką literą • wyjaśnia, jakie skojarzenia ze słowami <i>las, drzewo</i> i <i>serce</i> mogą mieć ludzie, którzy przeżyli wojnę	literackich i filmowych, określa, dla jakich wartości można poświęcić miłość do rodziny lub drugiego człowieka i czy taki wybór jest łatwy oraz uzasadnia swoją opinię na przykładzie losów wybranych bohaterów literackich i filmowych • tłumaczy, w jaki sposób wpływa brak tytułu pracy polskiego malarza na odgadywanie znaczeń dzieła • przedstawia w ciekawej formie graficznej najważniejsze • dokonuje analizy i interpretacji porównywanych obrazów • przygotowuje krótkie wystąpienie na temat obozów zagłady w Polsce, w którym wyjaśnia, dlaczego powstawały takie miejsca oraz jak traktowano w nich ludzi • wyjaśnia na podstawie dostępnych źródeł, z jakimi faktami historycznymi mają związek wydarzenia ukazane przez narratora • redaguje rozprawkę, w której uzasadnia słuszność słów Ernesta Hemingwaya: <i>Człowieka</i>
--	--	---	---	--	--

		Toczków • opisuje miejsce, do którego trafiły polskie rodziny po wywiezieniu z kraju • uzupełnia tabelę informacjami na temat zachowania radzieckich strażników i polskich więźniów • określa, w jaki sposób wypowiadają się ludzie pod wpływem emocji i jak budują wówczas swoje wypowiedzi • charakteryzuje trzech bohaterów tekstu • układa plan wydarzeń opisanych w „Pamiętnik z powstania warszawskiego” • określa rodzaj narracji prowadzonej w tekście • charakteryzuje bohaterkę przeczytanej historii • opowiada, jaki los spotkał opisanych w utworze mieszkańców miasteczka • wyjaśnia, dlaczego młody mężczyzna opuścił kryjówkę • przedstawia swoją opinię na temat tego, czy w trudnych chwilach lepiej przebywać w samotności, czy z bliskimi osobami	tekstu można nazwać altruistką i uzasadnia swoją opinię • przedstawia sytuację, którą autorka tekstu opisuje słowami: <i>przyszły chwile, w których przeklinałam własne uszy</i> • odszukuje fragmenty, z których wynika, jakie wartości cenili SS-mani, a jakie więźniowie • nazywa emocje widoczne na twarzach postaci ukazanych na obrazie Aleksandra Sochaczewskiego • tłumaczy słowa bohatera: <i>Zrozumiałem beznadziejność położenia, uświadomiłem, co nas tu czeka, po co nas tu przywlekli</i> • komentuje fragment wyjaśniający przyczynę aresztowania rodziny Toczków • omawia, w jaki sposób Miron Białoszewski opowiada o swoich przeżyciach wojennych • określa, jakiego typu zdań jest w utworze • wyjaśnia, jakie znaczenie dla wymowy tekstu ma długość i rodzaj wypowiedzi wykorzystywanych przez Mirona Białoszewskiego	• ocenia wpływ narracji na odbiór opisywanych wydarzeń • charakteryzuje styl wypowiedzi autorki • aktywnie uczestniczy w dyskusji na podany temat • zapisuje w zeszycie refleksje na temat wartości wyznawanych przez SS-manów i więźniów • formułuje wnioski dotyczące tego, jakie cechy ludzkiej natury ujawniają się w trudnych sytuacjach • przedstawia swoje zdanie w kwestii, czy wspólne nieszczęście zbliża ludzi do siebie i dodaje im sił, czy przeciwnie • określa, jakie możliwości zapewnia autorowi forma przekazu artystycznego jakim jest pamiętnik • omawia na podstawie tekstu wpływ tragicznych przeżyć na więzi międzyludzkie • wyjaśnia, czy utwór Białoszewskiego ma wartość dokumentalną • wyjaśnia funkcję zastosowanej narracji • rozważa, czy przeżycia wojenne mogą być	<i>można zniszczyć, ale nie pokonać</i>, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną • odpowiada, czy i w jakim stopniu można utożsamić głównego bohatera z postacią autora oraz uzasadnia swoje zdanie • opisuje jeden dzień ze swojego życia w formie pamiętnika • pisze, jaki związek mogą mieć słowa Josifa Brodskiego: <i>Człowiek ma w życiu dwa wyjścia: kształtować rzeczywistość lub poddać się jej</i> z utworem Mirona Białoszewskiego • opowiada, w jaki sposób został przedstawiony Holocaust w filmie „Życie jest piękne”
--	--	---	--	--	--

			• uzasadnia, że dzieło Mirona Białoszewskiego jest pamiętnikiem • krótko omawia postać Idy Fink • wyjaśnia, dlaczego o prozie Idy Fink mówi się, że <i>o sprawach okropnych się nie krzyczy, a mówi szeptem</i> • uzasadnia trafność umieszczenia obrazu Andrzeja Wróblewskiego „Rozstrzelanie II” przy tekście Idy Fink	tematem komedii	
WSÓLCZESNOŚĆ	• wymienia zjawiska charakterystyczne dla współczesności • określa daty graniczne epoki • określa rodzaj narracji występujący w tekście • opisuje sytuację ukazaną we fragmencie powieści • wskazuje, które elementy fabuły odnoszą się do świata realnego • nazywa typ narracji • podaje tytuły utworów Doris Lessing • wymienia elementy świata przedstawionego w tekście • wyjaśnia, jak rozumie podane przysłowia • określa, kim jest narrator utworu i popiera swoją odpowiedź właściwymi	• wyjaśnia, czym jest postmodernizm • wykonuje kolaż przedstawiający człowieka XXI w. • wyjaśnia, dlaczego chłopak nie powiedział nauczycielowi tego, co naprawdę myślał • wskazuje, co nie podobało się nastolatкови w poprzedniej szkole • charakteryzuje głównego bohatera przeczytanej historii • odszukuje w tekście wątki fantastyczne • pisze notatkę encyklopedyczną o Tralfamadorczykach • dzieli elementy świata przedstawionego na tragiczne i komiczne	• omawia zjawiska charakterystyczne dla współczesności • podaje wydarzenia łączące się z datami granicznymi epoki • przedstawia, jakimi cechami odznacza się główny bohater i określa, w czym przypomina innych buntowników znanych z literatury lub filmu • wyjaśnia, dlaczego obaj rozmówcy nie mogli dojść do porozumienia i co ich dzieliło • opowiada, w jakim celu autor wprowadził wątki fantastyczne do powieści o tematyce wojennej • redaguje opowiadanie o przygodach bohatera,	• przygotowuje ilustrowaną kronikę najważniejszych wydarzeń od zakończenia II wojny światowej do dziś • charakteryzuje język tekstu • wyjaśnia, czym są różnice pokoleniowe i czy dorośli mogą – Twoim zdaniem – zrozumieć młodzież • omawia funkcję zastosowanej narracji • redaguje opowiadanie o przygodach bohatera, który przybył na ziemię z przyszłości, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną • przytacza tytuły trzech	• prezentuje w formie mapy myśli główne kierunki sztuki współczesnej • wymienia kilku zbuntowanych bohaterów literackich lub filmowych i określa, jakie mieli cechy oraz przeciw czemu się buntowali • pisze rozprawkę, w której odnosi się do podanego aforyzmu • zapoznaje się z fragmentem, w którym główna postać powieści, Holden, opisuje swoje marzenie i określa, co może symbolizować ta wizja i jej poszczególne elementy • określa, jak autor wykorzystuje czarny

cytatami • opowiada, w jaki sposób rabin wychowywał swoje dzieci • wymienia najważniejsze etapy rozwoju dwudziestowiecznej literatury polskiej • charakteryzuje nastrój utworu • opisuje sytuację ukazaną w wierszu • odszukuje w wierszu fragmenty, w których ujawnia się podmiot literacki • określa, kim jest osoba mówiąca • wymienia tytuły tomów poetyckich Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • omawia problematykę fragmentów pieśni • wskazuje, kto jest podmiotem literackim w „Pieśni III” i adresatem „Pieśni X” • określa, co jest tematem wiersza Wisławy Szymborskiej • proponuje inny tytuł utworu i uzasadnia swój wybór • opowiada, w jaki sposób działały psychemikalia • bierze udział w rozmowie o tym, co oznaczają dla niego słowa <i>dom</i>, <i>zadomowienie</i>,	• wyjaśnia, na czym polega czarny humor • wskazuje cytaty dostarczające informacji o osobie mówiącej • określa sposób opowiadania narratora o rzeczywistości • na podstawie słownika wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rasizm</i>, <i>nacjonalizm</i>, <i>ksenofobia</i> • omawia elementy świata przedstawionego w powieści • odszukuje w utworze fragmenty charakteryzujące pana Macintosha • wymienia przyczyny samotności Tomka Clarke’a • wskazuje różnice między światem białych i czarnych ukazanym w przeczytanym fragmencie • przeprowadza sondę na temat: <i>Czym dla Ciebie jest tolerancja?</i> • bierze udział w dyskusji dotyczącej tolerancji • redaguje plan wydarzeń w formie zdań pojedynczych, dotyczący historii opowiedzianej przez ojca • odszukuje w utworze fragmenty ukazujące zasady religii żydowskiej	który przybył na ziemię z przyszłości • określa, które zdania można uznać za komentarz narratora do przedstawianych wydarzeń • przedstawia, co sądzi o sytuacji porwania przez kosmitów, która rzekomo przytrafiła się bohaterowi i uzasadnia swoje zdanie • krótko charakteryzuje postać Doris Lessing • wyjaśnia znaczenie podanych metafor • ocenia postawę i zachowanie pana Macintosha • określa, w jaki sposób pisarka wypowiada się o rasizmie • tłumaczy, dlaczego obchodzi się święto Chanuki • pisze opowiadanie na temat: <i>Cuda zdarzają się codziennie...</i>, przedstawiając argumenty na poparcie lub obalenie tezy • podaje zagadnienia, które znajdowały się w kręgu rozważań Leszka Kołakowskiego i księdza Józefa Tischnera • wyjaśnia, przed czym ostrzega adresata osoba mówiąca	dzieł literackich lub filmowych, w których elementy fantastyczne łączą się z rzeczywistymi i określa, czy w utworach tego typu zawsze łatwo odróżnić fantastykę od rzeczywistości • wyjaśnia, jaką funkcję pełnią powtarzające się fragmenty tekstu • wyjaśnia, do czego zostało porównane w tekście ludzkie życie, przytaczając odpowiednie argumenty • aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej tolerancji • wyjaśnia, dlaczego wyrazy <i>matka</i> oraz <i>ojciec</i> pisane są w opowieści wielką literą • tłumaczy, dlaczego obchodzi się święto Chanuki • podaje przykład znanej sobie gry, która mogłaby być wspólną zabawą w jego przyszłej rodzinie i uzasadnia swój wybór • odszukuje w dostępnych źródłach przykłady polskiej architektury postmodernistycznej i wskazuje, które budowle podobają mu się najbardziej • rozważa, czy przesłanie	humor do oceny rzeczywistości • wypowiada się na temat tego, co zaskoczyło go w sposobie kreowania świata w przeczytanym tekście • bierze udział w debacie, której mottem są słowa Alberta Einsteina • przeprowadza sondę na temat: <i>Czym dla Ciebie jest tolerancja?</i> oraz opracowuje w formie wykresu wyniki ankiety • ocenia, czy podane mądrości ludowe są dziś aktualne i uzasadnia swoją odpowiedź • gromadzi informacje na temat innych obrzędów lub zwyczajów, które są praktykowane przez Żydów • omawia wybrane dzieło sztuki współczesnego artysty • redaguje notatkę na temat pomnika Poległych Stoczniowców 1970 i uzasadnia związek pomnika ze słowami Czesława Miłosza • zapoznaje się z wierszami Zbigniewa Herberta i wybiera te z nich, które mają – według niego – wymowę podobną do utworu
--	--	--	---	---

	<i>zakorzenie</i> • charakteryzuje tematykę przeczytanego fragmentu • odczytuje główną myśl tekstu i przytacza cytaty na poparcie swojej odpowiedzi • wyjaśnia, czym charakteryzuje się społeczeństwo opisane w tekście oraz co ma zapewniać ludziom pokój i porządek • opracowuje tabelę, w której zapisuje symbole, cechy i zawody przypisane do każdej z frakcji opisanej w tekście	• omawia znaczenie zwrotu <i>prawić komuś kazania</i> • opowiada o warunkach, w jakich tworzyli polscy pisarze po zakończeniu II wojny światowej • określa, jaka relacja łączy osobę mówiącą i pozostałe postacie z adresatem wiersza • proponuje słowa, jakimi można określić osobę, która skrzywdziła • wymienia zarzuty, jakie podmiot literacki stawia adresatowi utworu • wskazuje w wierszu część opisową i część refleksyjną • odnajduje w utworze eufemizm • omawia przesłanie wiersza • tłumaczy, jakie zadanie stoi przed poetą, zgodnie z wymową utworu • redaguje notatkę na temat pomnika Poległych Stoczniowców 1970 • nadaje tytuły poszczególnym pieśniom • wypisuje z „Pieśni III” słownictwo dotyczące miłości • tłumaczy sens słów: <i>Jesteśmy w pół drogi</i> • analizuje budowę tekstów (rymy, rytm,	• charakteryzuje tematykę części opisowej i części refleksyjnej • podaje sformułowanie, które zostało zastąpione eufemizmem • przedstawia zadania, jakie poeta wyznacza sobie i swojej poezji w „Pieśni X” • ocenia sposób opisanie uczucia przez poetę w „Pieśni III” • podaje, do jakiego gatunku literackiego należą omawiane utwory • ocenia, czy tytuł cyklu jest odpowiedni • uzasadnia, że cykl „Pieśni” jest poetyckim testamentem twórcy • uzasadnia, która z rzeźb lepiej oddaje wahanie, a która – pewność • wyjaśnia, w jaki sposób podmiot literacki ocenia współczesny świat • wskazuje w utworze elementy, które reprezentują przeszłość • interpretuje słowa: <i>A my na piątym biegu / i – odpukać – zdrowi</i> • krótko charakteryzuje postać Stanisława Lema • udowadnia, że utwór „Kongres futurologiczny” to opowiadanie fantastycznonaukowe	utworu ma charakter uniwersalny i uzasadnia swoje zdanie • podaje na podstawie dostępnych źródeł okoliczności powstania wiersza • wyjaśnia funkcje pytań zastosowanych w „Pieśni III” • krótko charakteryzuje postać Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • wypowiada się na temat nagrania Marka Grechuty „Ocalić od zapomnienia” • wyjaśnia, czemu służy przeciwstawienie <i>otwarta pierś – zamknięte oczy</i> w ostatniej zwrotce • tłumaczy, w jaki sposób poeta wykorzystuje symbole mitologiczne • wyjaśnia, jaki stosunek ma do przeszłości osoba mówiąca • bierze udział w dyskusji, czy zgadza się z diagnozą zawartą w wierszu: <i>A my na piątym biegu / i – odpukać – zdrowi</i> i podaje argumenty na poparcie swojego zdania • odszukuje w tekście środki artystyczne służące stylizacji • pisze krótki tekst, w którym przedstawia swoją wizję przyszłości	Czesława Miłosza oraz uzasadnia swój wybór • wymienia nazwiska współczesnych piosenkarzy, którzy w swoim repertuarze wykorzystują utwory Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego i wyjaśnia przyczyny popularności tekstów tego poety • omawia tematykę oraz nastrój trzech innych wybranych wierszy Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • omawia, jak brak rymów i znaków interpunkcyjnych oraz nierówna długość wersów i zwrotek wpływają na odbiór utworu • porównuje wiersz Wisławy Szymborskiej z fragmentem wypowiedzi filozofa Tadeusza Gadacza, wskazuje w obu tekstach sformułowania o podobnej wymowie i określa, jaka ocena współczesnej cywilizacji została w nich wyrażona • wskazuje podobieństwa między rzeczywistością zaprezentowaną w opowiadaniu Stanisława Lema a światem współczesnym • tworzy na podstawie
--	--	---	---	---	--

		sposób podziału na zwrotki) • redaguje kilkudzaniową wypowiedź o roli nadziei na przyszłość w życiu każdego człowieka • przygotowuje wybrany tekst na konkurs recytatorski „Pieśni” Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego • na podstawie słownika redaguje notatkę na temat bogini Nike • podaje, czym różni się Nike z utworu Zbigniewa Herberta od mitologicznego wyobrażenia tej bogini • wskazuje, za pomocą jakiego koloru przedstawiony został krajobraz wojenny i podaje swoje skojarzenia z tą barwą • opisuje w kilku zdaniach sytuację młodego żołnierza • wyjaśnia, dlaczego bogini nie ostrzega młodzieńca • wskazuje w wierszu odwołania do mitologii greckiej • wymienia najważniejsze codzienne czynności współczesnego człowieka na podstawie opisu jednego dnia ze swojego	• określa, jakich umiejętności wymaga praca futurologa • określa, czy postępowanie bohaterki w nowym miejscu jest typowe dla turystów, czy raczej mieszkańców danego miejsca • określa, czy współcześnie młodzi ludzie mają możliwość wyboru własnej drogi życiowej i jak było z takimi wyborami w dawnych czasach • ocenia, czy sytuacja ukazana we fragmencie stanowi potwierdzenie, czy też zaprzeczenie idei wygłoszonej przez jednego z bohaterów: <i>Każdy człowiek ma prawo wybrać własną drogę przez świat</i> i uzasadnia swoją odpowiedź • przedstawia wnioski płynące z zestawienia informacji o frakcjach opisanych w tekście • wyjaśnia, dlaczego lęk przed bezfrakcyjnością jest tak silny	• wyjaśnia znaczenie neologizmów tam, gdzie jest to możliwe • cytuje fragmenty mówiące o ojczyźnie i tęsknocie za nią i wyjaśnia, jak je rozumie • bierze udział w dyskusji na temat różnych sposobów na szczęśliwe życie • przyporządkowuje, do jakiego gatunku literatury popularnej można zaliczyć powieść Veroniki Roth i wskazuje cechy tekstu, które to potwierdzają • wciela się w członka jednej z frakcji opisanych w tekście i uzasadnia swój wybór • podaje jako człowiek wybranej frakcji swoją propozycję rozwiązania jednego z problemów współczesnego świata • porównuje nastolatków opisanych w powieści ze swoimi rówieśnikami • wyjaśnia, dlaczego poczucie przynależności do określonej grupy może być ważne w życiu	dostępnych źródeł krótką notatkę o zjawisku współczesnej emigracji • wyjaśnia, w jaki sposób przeczytany fragment nawiązuje do zjawiska emigracji i co o emigrantach mówi tekst Joanny Bator • na podstawie różnych źródeł redaguje krótką notatkę na temat obrzędów przejścia. i opisuj, na czym polegają • tworzy prezentacje multimedialne lub plakaty dotyczące obrzędów przejścia w różnych kulturach
--	--	--	---	--	---

		życia oraz informacji uzyskanych od starszej osoby na temat jej dnia • na podstawie słownika podaje znaczenie terminu <i>futurologia</i> • nazywa emocje bohatera tekstu po obudzeniu się w nowej, obcej rzeczywistości • wypisuje z utworu neologizmy służące uwiarygodnieniu przedstawionych wydarzeń • tłumaczy, czym jest stylizacja • opisuje wizję przyszłości ukazaną przez Stanisława Lema • wyjaśnia, gdzie przebywa bohaterka tekstu i w jakim celu mogła przybyć do tego miejsca • wskazuje fragmenty mówiące o różnorodności i wielokulturowości poznawanej przez nią okolicy • określa, w jakich miejscach Dominika poczuła się swojsko i dlaczego • omawia, jak zachowuje się główna bohaterka w nowym otoczeniu i co może być przyczyną jej postępowania • wyjaśnia, w jaki sposób			
--	--	---	--	--	--

		słowa: <i>przede wszystkim jesteśmy członkami frakcji, dopiero potem należymy do rodziny</i> wpływają na życie społeczeństwa przedstawionego we fragmencie • przedstawia, jaki obraz dorosłego życia staje przed oczyma bohaterki oraz jakiego wyboru dokonuje i jak to o niej świadczy			
TEKSTY BLISKIE UCZNIOM	• opisuje, co może czuć człowiek wchodzący do nieznanego pomieszczenia • wskazuje fragmenty świadczące o tym, kim jest narrator i do kogo się zwraca • nazywa uczucia Matyldy • opowiada o pierwszym wspomnieniu ze swojego dzieciństwa • wymienia postacie i zdarzenia, które autor wspomina po latach • podaje swoje skojarzenia z wyrażeniem <i>piekło na ziemi</i> • wymienia w kolejności chronologicznej nieszczęścia, które spotkały rodzinę bohatera • bierze udział w rozmowie o docenianiu podstawowych dóbr i wygód materialnych	• charakteryzuje za pomocą przymiotników atmosferę panującą w Zawrociu • określa, co, według autorki, czuła babcia przed śmiercią • określa, w ilu miejscach mieszkał w dzieciństwie ksiądz Jan Twardowski • wyjaśnia, co dla poety oznacza wyrażenie <i>typowy dom</i> • wymienia tradycje pielęgnowane w domu rodzinnym autora wspomnień • nazywa emocje towarzyszące chłopcu od chwili tragicznego wydarzenia • wybiera rzeczowniki najlepiej określające Radka • redaguje krótką	• gromadzi informacje o babce Aleksandrze na podstawie jej pamiętnika • określa, czy dawni mieszkańcy odziedziczono domu byli szczęśliwi • nadaje fragmentom tekstu tytuły • wyjaśnia, które z miejsc autor uznał za swój dom • porównuje własne rozumienie pojęcia <i>typowy dom</i> z pojmowaniem tego wyrażenia przez Jana Twardowskiego • określa rolę tradycji w swoim domu rodzinnym • wyjaśnia, dlaczego <i>dom rodzinny widać, choć go nie ma</i> • określa, w jaki sposób nieszczęścia wpłynęły na postrzeganie świata przez	• bierze udział w dyskusji na temat korzyści, jakie może czerpać młody człowiek ze spotkania z przeszłością • odszukuje w różnych źródłach relacje sławnych ludzi o ich dzieciństwie • wyjaśnia, czy fragmenty autobiografii poety przynoszą odpowiedź na pytanie postawione w motcie tekstu • interpretuje tytuł tekstu • redaguje charakterystykę postaci Radka, dbając o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną • określa funkcję użytych w artykule zwrotów i wyrażen potocznych • rozwija podaną myśl • omawia zasady panujące w domu, do którego trafiła	• redaguje wnioski z dyskusji • tłumaczy, w jaki sposób wydarzenia historyczne zdecydowały o atmosferze domu rodzinnego poety • wyjaśnia, w jaki sposób tekst piosenki Roberta Kasprzyckiego nawiązuje do tematu artykułu • określa, co uświadamia sobie Lena, kiedy spotyka bezdomną kobietę i co łączy te dwie postacie • omawia, do czego nawiązuje zakończenie analizowanego fragmentu • wyjaśnia przytoczone słowa Władysława Broniewskiego i określa, w jaki sposób wiążą się one z postacią Łukasza • przeprowadza wywiad z wybraną osobą z Twojego

	• sporządza mapę myśli związaną ze słowem <i>dom</i> oraz dotyczącą słowa <i>bezdomność</i> • wskazuje w tekście fragmenty, w których zostały opisane odczucia Leny wobec nowej rodziny • wymienia postacie występujące w tekście i określa, które zasługują na miano bohatera • wymienia tytuły utworów Krystyny Siesickiej • ustala, kim są bohaterowie utworu i co ich łączy • wskazuje narratora opowiadanej historii • określa, do jakiego gatunku należy przeczytany przez Ciebie tekst • wyjaśnia, jak rozumie tytułowe stwierdzenie, że <i>cięcie [...] przywraca człowiekowi godność</i> • przedstawia historię powstania schroniska w Uciechowie • wyraża swoje zdanie na temat projektu wirtualnej adopcji psów	charakterystykę postaci Radka • wypisuje z utworu zwroty i wyrażenia potoczne • odszukuje w tekście fragmenty, w których zostały opisane różne reakcje ludzi na nieszczęście innych • wskazuje związki frazeologiczne odpowiadające sytuacji przedstawionej w tekście • tłumaczy, co miał na myśli Ocho, mówiąc, że rodzina, do której trafiła Lena, jest <i>uszyta z kawalków</i> • wyjaśnia, za co autor cenił i podziwiał Zosię oraz jej męża • opisuje atmosferę panującą w domu górali • wyjaśnia, czy tekst Gustawa Holoubka mówi o bohaterach dnia codziennego • układa chronologiczny plan wydarzeń przeczytanego tekstu • odpowiada, czym kierował się Łukasz, przyprowadzając do szkoły Stefanka • odpowiada, od czego zaczął swą działalność filantropijną Adam Szulc • przedstawia, jakie	chłopca • podaje swoje rozumienie opinii psychologa na temat bohatera • wyjaśnia znaczenie wypowiedzi chłopca • redaguje streszczenie omawianego fragmentu • tworzy listę osób, które zasługują na miano bohatera • wymienia wartości, według których było wychowane młode pokolenie opisane w utworze • tłumaczy, jak rozumie sens podanego stwierdzenia • nadaje własny tytuł przeczytanemu fragmentowi • krótko omawia postać Krystyny Siesickiej • wypowiada się na temat pomocy nieznajomym • wyjaśnia sens wypowiedzi Justyny • tłumaczy, co jest najważniejsze – zdaniem Adama Szulca – w zawodzie fryzjera i cytuje odpowiedni fragment jego wypowiedzi • omawia, czego przede wszystkim uczy młodych fryzjerów bohater tekstu • prezentuje odpowiednie argumenty popierające	bohaterka • tworzy listę osób, które zasługują na miano bohatera i uzasadnia swój wybór • określa swój stosunek do wartości przekazywanych w rodzinie górali • redaguje charakterystykę Łukasza • prezentuje, jaka jest opinia Adama Szulca o szkołach zawodowych i ustosunkowuje się do jego stwierdzenia • opisuje wybraną organizację pomagającą bezdomnym zwierzętom	otoczenia, która pomaga potrzebującym • przeprowadza wywiad z pracownikiem schroniska dla zwierząt
--	---	--	--	---	---

		doświadczenia życiowe skłoniły bohatera tekstu do tego, by pomagać innym • odszukuje w różnych źródłach informacje o organizacjach pomagających bezdomnym zwierzętom • tłumaczy, dlaczego Robert Bienias postanowił założyć schronisko dla zwierząt • wymienia cechy charakteru, które pomogły bohaterowi w realizacji zamierzonego celu • gromadzi informacje o najbliższym schronisku dla zwierząt	projekt wirtualnej adopcji psów lub kontrargumenty • wyjaśnia, na czym polega wyjątkowość Ośrodka Pomocy dla Zwierząt Porzuconych		
TWORZENIE WYPOWIEDZI	• układa zdania zgodnie z kolejnością umieszczania ich w CV • wymienia główne elementy wskazanych form wypowiedzi • charakteryzuje wybrane typy czcionek • proponuje rodzaj czcionki odpowiedni dla danej formy wypowiedzi	• redaguje CV zawierające podane informacje • tworzy podanie oraz list motywacyjny zgodnie ze wskazówkami • omawia rodzaje czcionek i wyróżnień zastosowanych w zaprezentowanej reklamie • wskazuje, w jakim celu stosuje się wyróżnienia	• uzupełnia życiorys odpowiednimi informacjami na temat siebie lub wymyślonej osoby • dostosowuje styl wypowiedzenia do wypowiedzi • określa, jaka forma graficzna została nadana zaprezentowanym tekstom i omawia różnice między nimi • podaje, w jakim celu formatuje się teksty i jak można to robić	• wyjaśnia, z jakiego powodu poeta napisał swój życiorys w sposób odbiegający od ustalonych zasad tworzenia tej formy wypowiedzi • formułuje argumenty, aby uzasadnić prośbę wyrażoną w podaniu • wyjaśnia, na czym polega korekta tekstu • formatuje własny tekst • określa, jak powinien być sformatowany dany tekst	• pisze swoje CV, a następnie przekształca je na życiorys przy użyciu zamieszczonych sformułowań • przyporządkowuje argumenty, które mogłyby się znaleźć w listach motywacyjnych skierowanych do wymienionych adresatów • wstawia w tekst spacje w odpowiednie miejsca • wyjaśnia, w których zdaniach brakuje półpauzy
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE	• wymienia przykłady sytuacji oficjalnych i	• wybiera odpowiednie wyrazy tak, aby	• określa, czy dana forma mieści się w normie	• przytacza tytuły publikacji, w których	• wyszukuje w Internecie informacje o co najmniej

	nieoficjalnych, w których należy wypowiadać się zgodnie z normą wzorcową • podaje definicję głoski i litery • omawia podział głosek • wskazuje słowa, w których zaszły uproszczenia grup spółgłoskowych i opisuje, na czym one polegają • wyjaśnia, czym jest akcent i intonacja • podaje zasady akcentowania w języku polskim • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • definiuje pojęcie <i>etyka słowa</i> • podaje cechy etycznego i nieetycznego zachowania nadawcy i odbiorcy • przedstawia sposób, w jaki powstają wyrazy • uzupełnia zdania wyrazami utworzonymi od podanych słów • wyjaśnia znaczenie terminów związanych z budową i tworzeniem wyrazów oraz rodziną wyrazów oraz podaje odpowiednie przykłady • wyjaśnia, czym są wyrazy złożone i jak się je tworzy • odróżnia złożenia od zrostów • tłumaczy, czym są	wypowiedzi postaci były zgodne z normą wzorcową • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny • zapoznaje się z hasłami słownikowymi i wyjaśnia, co oznaczają użyte kwalifikatory • wskazuje głoski, którymi różnią się podane pary wyrazów i klasyfikuje te głoski ze względu na dźwięczność, twardość, nosowość • opisuje, na czym polegają uproszczenia grup spółgłoskowych • wskazuje wyrazy, w których akcent pada na 3. lub 4. sylabę od końca • przekształca zdania z czasownikami z częstkami: <i>bym, by, byśmy</i> i poprawnie akcentuje te wyrazy • wskazuje w liczebnikach sylaby akcentowane • określa, jakie są przejawy agresji językowej • układa dialog zgodny z zasadami etyki językowej • wskazuje w tekście wyrazy pochodzące od utworzonych bezokoliczników • tworzy wyrazy pochodne na podstawie ich opisu • wskazuje podstawy	wzorcowej, czy należy do form potocznych lub błędnych • z podanych słów tworzy poprawne związki frazeologiczne • wyjaśnia, dlaczego ciche, niewyraźne wymawianie słów może spowodować nieporozumienia między rozmówcami • wyjaśnia, czym różni się wymowa słów: <i>kod</i> i <i>grzyb</i> w podanych zdaniach • wypowiada podane zdanie z różną intonacją w zależności od intencji • pisze apel, w którym używa czasowników w trybie przypuszczającym • wskazuje nawiasy, w których zapisano poprawną wymowę podanych wyrazów • wskazuje w wyrazach sylaby akcentowane • wyjaśnia, dlaczego wypowiedzi postaci ukazanych na ilustracjach nie spełniają podstawowych założeń etyki słowa • szuka w tekście rzeczowników niepodzielnych słowotwórczo • poprawnie zapisuje	narrator tekstu szukał budzącego wątpliwość wyrazu i wymienia tytuły innych słowników pomocnych w takiej sytuacji • przedstawia w dialogu sytuację, w której niestaranna wymowa doprowadziła do nieporozumienia • wskazuje w podanym tekście wyrazy, których wymowa różni się od pisowni • określa, jakie tempo czytania i sposób intonacji są najbardziej odpowiednie dla charakteru danej wypowiedzi • wskazuje w tekście słowa, których wymowa może sprawiać trudność • przekształca wypowiedzi, aby były zgodne z etyką słowa • zapisuje jak najwięcej wyrazów pokrewnych od dowolnego czasownika z wykorzystaniem podanych przyrostków i przedrostków • tworzy wyrazy od podanych słów • wyjaśnia, na czym polega zjawisko mody językowej • przekształca wypowiedzi tak, aby	dwóch publikacjach innych niż słowniki, zawierających wiedzę o poprawnej pisowni w języku polskim • podaje przykłady imion rozpoczynających się od wskazanej głoski • wyjaśnia, skąd biorą się rozbieżności między wymową a pisownią wyrazów w podanym tekście • wyjaśnia, jakie są najczęstsze błędy fonetyczne i jak ich unikać • identyfikuje błędy popełnione w trakcie wymawiania zdań • wynotowuje z artykułów prasowych, programów telewizyjnych i audycji radiowych po dwa przykłady wypowiedzi zawierających elementy agresji językowej (bez wulgaryzmów) i przereagowuje w zeszycie wybrane komunikaty tak, aby były one zgodne z zasadami etyki słowa • podaje nazwy osób i innych elementów widocznych na obrazie, które należą do wymienionych grup znaczeniowych
--	--	---	---	--	--

	zestawienia • na podstawie słownika poprawnej polszczyzny określa znaczenie podanych wyrazów • łączy wyrazy modne z ich synonimami oraz uzupełnia zdania • uzupełnia tekst brakującymi kropkami • łączy nazwy z odpowiednimi skrótowcami • zapisuje słowa, które występują w zdaniu w skróconej formie • sprawdza w słowniku poprawność zapisu skrótów • tworzy poprawnie rzeczowniki od podanych słów • zapoznaje się z komentarzami dotyczącymi błędów słowotwórczych • wyjaśnia, czym są synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne oraz podaje ich przykłady • podaje przykłady wyrazów neutralnych ekspresywnie i nacechowanych ekspresywnie • dzieli wyrazy na nacechowane dodatnio, ujemnie oraz neutralne • porównuje zdania o takiej samej treści i wskazuje wyrazy, którymi się różnią	słowotwórcze w rzeczownikach • uzupełnia zdania rzeczownikami i przymiotnikami utworzonymi od podanych wyrazów i zwrotów • wskazuje w tekście wyrazy złożone i ich podstawy słowotwórcze • odnajduje w wypowiedzi wyrazy modne, będące synonimami podanych słów • wyszukuje w tekście szablony językowe • zastępuje utarte peryfrazy innymi omówieniami • wymienia zasady pisowni i odmiany skrótów oraz skrótowców • dzieli skrótowce na odmienne i nieodmienne • przyporządkowuje odpowiednim nazwom poszczególne skrótowce • uzupełnia zdania brakującymi skrótowcami w poprawnej formie • uzupełnia hasła reklamowe odpowiednimi formami utworzonych słów • na podstawie słownika języka polskiego wyjaśnia znaczenie podanych formantów • podaje wyrazy	wyrazy z kłopotliwymi przyrostkami • wybiera wyraz, który różni się od pozostałych i uzasadnia swój wybór • tworzy od czasowników nazwy wykonawców czynności i podkreśla w tych słowach formanty • wymienia po dwa przykłady wyrazów należących do podanych kategorii • wyszukuje w tekście dwuwyzwowe wyrażenia, które funkcjonują jako całości znaczeniowe • wskazuje wypowiedzi, w których szablony sformułowania nie są przejawem mody językowej, lecz ułatwiają skuteczną i kulturalną komunikację • notuje pod tekstem skróty podkreślonych wyrazów i wyrazów • wskazuje w każdej parze przedrostek, którego nie można połączyć z podanym wyrazem • przyporządkowuje przyrostki do podanych wyrazów, aby powstały antonimy • uzupełnia wypowiedzi postaci synonimami podanych wyrazów modnych	uniknąć modnych sformułowań • omawia rodzaje szablonów językowych • redaguje list oficjalny, wykorzystując podane schematy językowe, i dba o właściwy układ graficzny pisma • redaguje krótkie sprawozdanie ze spotkania z wykorzystaniem skrótów występujących w ogłoszeniu • układa zdania z utworzonymi skrótowcami w podanej formie • omawia, w jaki sposób uniknąć błędów słowotwórczych • poprawia zaznaczone błędy słowotwórcze • przyporządkowuje rzeczowniki do przymiotników, tworząc wyrażenia • wyjaśnia podany żart językowy • tworzy wskazane formy czasowników, a następnie uzasadnia, dlaczego każdy z otrzymanych wyrazów jest homonimem • przekształca zdania tak, aby ich styl odpowiadał okolicznościom i odbiorcy • wskazuje wyrazy	• wyjaśnia, na czym polega humor żartu językowego i proponuje inny temat dowcipu opierający się na podanej zasadzie • poprawnie zapisuje nazwy geograficzne i miejscowe będące zestawieniami • znajduje w gazetach i czasopismach dziesięć przykładów modnych określeń i podaje do nich synonimy • szuka w słowniku lub Internecie nazw, od których utworzono wyrazy PIN i PESEL i wyjaśnia, dlaczego zapisuje się je w skróconej formie • znajduje w słowniku poprawnej polszczyzny informację, jakiego wrostka nie należy stosować w wyrażeniu <i>studniówka</i> • podpisuje ilustracje homonimami i układa zdania pokazujące różnice w znaczeniu • podaje antonimy przymiotników oraz rzeczowników, które łączą się z przymiotnikiem i jego antonimem • podaje jak najwięcej synonimów wskazanych
--	---	--	--	---	---

	• wskazuje słowa o charakterze powszechnym • wskazuje, od czego zależy posługiwanie się danym stylem • podaje, jakie są wyznaczniki danego stylu • wymienia wyznaczniki dobrego stylu • wyjaśnia, na czym polega błąd słownikowy • podaje sposoby unikania błędów słownikowych • tworzy wypowiedzi, w których poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne • uzupełnia tekst brakującymi przecinkami	bliskoznaczne oraz przeciwstawne do wskazanych wyrazów • przeredagowuje tekst, aby uniknąć powtórzeń • określa, w jakim celu używa się wyrazów nacechowanych • stosuje eufemizmy we wskazanych sytuacjach • podaje przyrostki, za pomocą których można utworzyć wyrazy nacechowane ekspresywnie • wypisuje z zamieszczonego fragmentu wiersza gwarowe odpowiedniki wymienionych wyrazów • określa nadawców poszczególnych wypowiedzi na podstawie użytego przez nich słownictwa • przyporządkowuje podane słownictwo do odpowiedniego stylu • określa styl poszczególnych wypowiedzi i podaje przynajmniej jedną cechę charakteryzującą język każdej z nich • tworzy po jednym zdaniu z podanych szeregów słów i w każdym zestawie wskazuje wyraz, którego użycie w tworzonych	• określa, czy słownictwo użyte w wypowiedziach postaci jest stosowne do sytuacji • układa krótki dialog przy użyciu podanego słownictwa gwarowego • zastępuje potoczne związki frazeologiczne sformułowaniami z języka ogólnego • stosuje synonimy, aby uniknąć powtarzania tych samych czasowników w zdaniu złożonym • zapisuje w zeszycie po jednym zdaniu z czterema słowami wybranymi spośród wymienionych wyrazów zgodnie z ich znaczeniem • odczytuje w słowniku poprawnej polszczyzny, jakimi rzeczownikami lub przymiotnikami nie należy zastępować podanych słów • tworzy wypowiedzenia wielokrotnie złożone z zastosowaniem średnika • uzupełnia tekst brakującymi dwukropkami • wyjaśnia funkcję myślników w podanych zdaniach • uzupełnia dialog myślnikami	gwarowe i zdania, w których wyrazy gwarowe nie odpowiadają charakterowi wypowiedzi • wyjaśnia i porównuje znaczenie podanych par wyrazów • przyporządkowuje wyrazy do właściwych wyjaśnień i układa zdania z wybraną parą podobnych słów • zapoznaje się z tekstem oraz hasłami ze słownika poprawnej polszczyzny i komentarzami mówiącymi o błędach, jakie często popełniają osoby posługujące się wskazanymi wyrazami • określa, jaki znak, oprócz pytajnika, pojawia się w podanym tekście najrzadziej i podaje, ją funkcje pełni ten znak	frazeologizmów i używa tych synonimów w zdaniach • przeredagowuje w zeszycie tekst, aby nie zmienił swojego sensu • przeredagowuje tekst tak, aby zawierał jedynie neutralne zwroty i wyrażenia • wyszukuje w Internecie wiadomości na temat najbliższej terytorialnie gwary ludowej i zapisuje dziesięć słów charakterystycznych dla tej gwary • wskazuje w tekście sformułowania potoczne i podaje synonimy, które można by zastosować w szkolnym wypracowaniu • formułuje odpowiedź na pytanie: <i>Dlaczego trzeba znać dokładne znaczenie używanych wyrazów?</i> • przeredagowuje zdania tak, aby przekazywały informacje zgodne z zasadami zwięzłości, prostoty i jasności stylu • wyjaśnia, na czym mogą polegać błędy w użyciu pozostałych wyróżnionych w tekście słów za pomocą słownika poprawnej polszczyzny • podaje trzy pary wyrazów, których
--	---	--	---	--	---

		wypowiedzeniach byłoby błędem • ustala, które przecinki powinno się zastąpić średnikami, aby zdania stały się bardziej zrozumiałe			znaczenie jest często mylone ze względu na podobną wymowę lub budowę słów • pisze opowiadanie z dialogiem nawiązujące do zamieszczonej reprodukcji, w którym stosuje wskazane znaki interpunkcyjne
MEDIA	• przytacza opinię reżysera na temat aktorów • opisuje swoje wrażenia po lekturze artykułu • opowiada, jak autor ukazuje zwyczaj chodzenia do kina oraz uczęszczania do teatru • przedstawia, jakiego zagadnienia dotyczy tekst i w jakiej kwestii nie zgadzają się bohaterowie • wyjaśnia, w jaki sposób Janos mógłby odpowiedzieć na słowa głównego bohatera • określa, czego oczekuje od telewizji i wymienia kilka przyczyn, dla których korzysta z tego medium • przedstawia, jakie tajniki pracy w telewizji zdradza prezenterka • wyjaśnia własnymi słowami, czym jest komunikat pozawerbalny • określa, jaką rolę w zawodzie prezentera radiowego odgrywa głos	• dzieli tekst Andrzeja Wajdy na logiczne części i nadaje im tytuły • wymienia różnice między filmem a teatrem • uzasadnia, podając dwa argumenty, kto ma trudniejsze zadanie do wykonania: reżyser teatralny czy filmowy • wyjaśnia, do jakich wniosków dochodzi Rafał Siemko, porównując kino i teatr • wynotowuje wady i zalety kina oraz teatru wspomniane w artykule • określa, czym – według Rafała Siemki – teatr konkuruje z filmem • podaje swoje rozumienie wskazanych cytatów • gromadzi i prezentuje argumenty popierające tezę, że młodzi ludzie powinni omawiać i wystawiać tylko współczesne sztuki, oraz kontrargumenty przeciw	• przedstawia pogląd Andrzeja Wajdy na rolę reżysera teatralnego • wyjaśnia, na czym polega <i>naturalność kina</i> i <i>sztuczność teatru</i> • odszukuje w tekście odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule • pisze sprawozdanie z wizyty w teatrze • tworzy listę portali internetowych poświęconych kinu i teatrowi • omawia język artykułu • formułuje swoją opinię na temat poglądu Ulli • ocenia stwierdzenie Staffana na temat filmu i aktorstwa kinowego i ustosunkowuje się do tego twierdzenia • rozwija w kilku zdaniach myśl: <i>Telewizja oknem na świat</i> • wybiera z podanych określeń te, które – jego zdaniem – najlepiej	• opisuje relację reżyser – aktor w teatrze oraz filmie • przedstawia swoje stanowisko w kwestii poruszonej przez autora artykułu i formułuje argumenty na poparcie swojego stanowiska • wypowiada się na temat tego, jakie sztuki teatralne i filmowe wydają się ciekawsze: o tematyce historycznej czy współczesnej • podaje przykład sztuki teatralnej, o której można powiedzieć, że <i>opowiada nie tylko o królach</i> • ustosunkowuje się do opinii Doroty Wellman, że telewizja powinna wypełniać misję i podaje kilka argumentów na poparcie swojego zdania • wyjaśnia, jakiego rodzaju programy telewizyjne mają – zdaniem dziennikarki – największą oglądalność	• wymienia różnice między filmem a teatrem • przedstawia swoje zdanie w kwestii: teatr jest <i>sztuką formy</i>, a kino <i>żyje imitacją życia</i> • zastępuje określenia potoczne występujące w tekście neutralnymi synonimami i tłumaczy, jak ta zmiana wpłynęła na wymowę artykułu • określa, pracach nad jakim filmem lub przedstawieniem warto byłoby uczestniczyć • bierze udział w organizacji warsztatu teatralnego • przeprowadza wśród rówieśników ankietę na podany temat • proponuje własny program telewizyjny i opowiada o swoim pomysłe koleżankom i kolegom z klasy • uczestniczy w klasowej debacie dotyczącej zalet i

	• opowiada, z którego medium korzysta częściej – z radia czy telewizji i tłumaczy, jakie są tego powody • przedstawia swoją ocenę oferty programowej radia i telewizji • omawia różnice między tradycyjną prasą a gazetami publikowanymi w Internecie • wypowiada się na temat tego, czy czyta gazety/czasopisma, a jeżeli tak, to jakich treści od nich oczekuje • podaje trzy najważniejsze – dla siebie – źródła informacji o najnowszych i najważniejszych wydarzeniach • wyjaśnia, jakiego rodzaju informacje można przekazywać za pomocą Twittera i czym różni się on od innych portali społecznościowych • pisze e-maile zgodnie z zasadami tworzenia tej formy wypowiedzi • wyjaśnia, czym jest blog i jak się powinno go prowadzić • określa, na czym polega specyfika SMS-a i czatu • wyjaśnia, czym jest netykieta i co robić, aby przestrzegać jej zasad	temu stwierdzeniu • wyjaśnia, na czym polega telewizyjna iluzja, o której wspomina Dorota Wellman • tłumaczy, czym była akcja NR • wymienia rodzaje programów telewizyjnych, o których wspomina autorka i uzupełnia tę listę o inne popularne programy emitowane w telewizji • wskazuje, z jakimi rodzajami komunikacji wiąże się praca w radiu i uzasadnia odpowiedź właściwymi argumentami • charakteryzuje zawód prezentera radiowego na podstawie tekstu i przedstawia swoje zdanie na temat tego, czy taka praca wydaje się ciekawa • wypisuje z przeczytanego fragmentu cytaty ukazujące, jaką wartość ma dla Marka Niedźwieckiego praca w radiu • określa, czy komentarze czytelników są wiarygodnym źródłem informacji • wymienia argumenty, którymi autor tekstu popiera tezę postawioną w tytule	opisują język tekstu i uzasadnia swój wybór, przytaczając odpowiednie cytaty • przedstawia, jak prezenter radzi sobie z tremą • określa, jaką osobą jest autor tekstu i czego się można o nim domyślić • tłumaczy, do czego dziennikarz porównał pracę prezentera radiowego i ocenia trafność tego zestawienia • wyjaśnia, jak rozumie słowa: <i>radio jest lekarzem duszy, a czasem ostatnią deską ratunku</i> • wypowiada się na temat tego, co sprawia, że radio może fascynować i stać się nieodłącznym elementem życia • ustala, czy lepiej jest zaprenumerować czasopismo poświęcone swojemu hobby, czy czytać je w Internecie i uzasadnia swoją odpowiedź • wymienia formy wypowiedzi, w których ważne jest bezstronne przedstawianie faktów i obiektywny język • wyjaśnia różnicę między <i>mediami starego świata</i> a nowoczesnymi środkami	• określa, co – według Michała Dobrołowicza – zmieniło się w pracy spikera radiowego i ocenia, czy jest to korzystna zmiana • tłumaczy, dlaczego radio nie zniknęło w czasach telewizji i Internetu i co decyduje o jego wyjątkowości • proponuje pomysły, których realizacja mogłaby sprawić, że radio stanie się atrakcyjne dla kolejnych pokoleń w świecie mediów elektronicznych • wyjaśnia wyrażenie <i>osobowość radiowa</i> i ocenia, czy można tak nazwać autora tekstu • podaje trzy powody, dla których w dobie rozwoju Internetu ludzie czytają tradycyjne gazety • przytacza z tekstu fragmenty, w których autor opisuje, czym powinien się charakteryzować współczesny dziennikarz • ustosunkowuje się tezy przedstawionej przez autora artykułu i wyjaśnia swoją decyzję • sporządza słowniczek najważniejszych terminów związanych z mediami	wad telewizji • wyjaśnia, czym powinien kierować się świadomy odbiorca telewizji • formułuje kilka pytań, które warto byłoby zadać bohaterowi wywiadu • podaje przykłady innych osób związanych z radiem lub telewizją, które zasługują na miano osobowości radiowej • bierze udział w organizacji w klasie konkurs na najciekawszy program radiowy • przeprowadza wśród znajomych i dorosłych ze swojego otoczenia ankietę dotyczącą częstotliwości korzystania z różnych mediów oraz na podstawie jej wyników tworzy ranking lub wykres słupkowy i formułuje wnioski • uczestniczy w rozmowie o roli radia wśród nowoczesnych mediów • wymienia więcej niż trzy powody, dla których w dobie rozwoju Internetu ludzie czytają tradycyjne gazety • zadaje pytanie starszym osobom ze swojego otoczenia np. rodzicom, dziadkom lub sąsiadom o
--	---	--	--	--	--

	• określa, jakie miejsce zajmują media w codzienności • przedstawia pozytywne i negatywne oblicza mediów • podaje zalety i wady Internetu • podaje wyjaśnienie pojęć <i>vlog</i> i <i>vlogosfera</i> • wskazuje, kim są odbiorcy filmów nagrywanych przez Paulinę Mikułę • opisuje zachowanie współczesnego człowieka w kontakcie z mediami społecznościowymi	• wyjaśnia, jakie elementy sprawiają, że artykuł z „Washington Post” jest – według Thomasa Baekdala – nieodpowiedni dla współczesnego czytelnika • określa, jakim słowem można zastąpić wyraz <i>content</i> w pierwszym zdaniu tekstu • tłumaczy, czym są <i>cytowania</i>, o których mowa w artykule • wskazuje, na czym polega przewaga mediów społecznościowych nad tradycyjnymi • pisze krótki komentarz na temat wybranego internetowego dziennika znanej osoby • redaguje SMS-a na wskazany temat • pisze tekst e-maila będący odpowiedzią na podaną wiadomość • wymienia zasady netykiety, które zostały złamane przez osoby wypowiadające się na forum • tłumaczy, czy utożsamianie wirtualnej rzeczywistości ze światem realnym jest groźne i podaje odpowiednie argumenty • wyjaśnia, co skłoniło autora Nicholasa Carra do	przekazu na podstawie zamieszczonego fragmentu • podaje cel, w jakim dziennikarze korzystają z mediów społecznościowych – wymienia zalety i wady tweetów • charakteryzuje medium typu <i>real time web</i> i podaje przykład takiego medium, inny niż opisany w tekście • wyjaśnia różnicę między serwisem społecznościowym a medium społecznościowym • wskazuje sformułowania, które mogłyby się znaleźć w e-mailu do wychowawczyni ze szkoły podstawowej dotyczącym spotkania klasowego • wskazuje odpowiednie fragmenty postów, w których została naruszona netykieta • prezentuje swoją opinię na temat tego, które z przedstawionych cech mediów uważa za najbardziej niebezpieczne dla młodych użytkowników i uzasadnia swoją odpowiedź	społecznościowymi na podstawie przytoczonego tekstu i dostępnych źródeł • przekształca wypowiedzi zamieszczone na czacie na język ogólny • przyporządkowuje skróty internetowe do odpowiednich sformułowań • tworzy odpowiedź do wiadomości zamieszczonej na forum internetowym • wyjaśnia na podstawie własnego doświadczenia, w jaki sposób środki masowego przekazu manipulują odbiorcą • omawia, jak przebiega proces komunikacji podczas czytania książki oraz przeglądania strony internetowej i wskazuje najważniejsze różnice • nadaje podrozdziałom tekstu inne podtytuły • przedstawia, jakie korzyści z prowadzenia kanału czerpie Paulina Mikuła • zapisuje słowa należące do rodziny słowotwórczej wyrazu <i>vlog</i> • wyjaśnia, pod jakim względem bohater opowiadania przypomina – według Bartosza Kabały – współczesnego	trzy najnowsze i najważniejsze źródła informacji o wydarzeniach oraz omawia różnice, jakie dostrzega w odpowiedziach i określa, czym są one spowodowane • odpowiada, czy zgadza się z opinią dziennikarza Marka Twaroga, odnoszącą się do tekstu Thomasa Baekdala i uzasadnia swoje zdanie • wyjaśnia, jakie są – według niego – przyczyny popularności portali społecznościowych • formułuje argumenty na temat: <i>Dlaczego nawet w przypadku SMS-ów powinniśmy dbać o poprawność językową naszych wypowiedzi?</i> • wymienia inne niż wskazane w tekstach cechy współczesnych mediów • ustala na podstawie dostępnych źródeł, czym jest <i>szum medialny</i> i omawia konkretny przykład tego zjawiska • interpretuje określenie <i>pusty rozum</i> i wyjaśnia, jak wpływa ono na wymowę artykułu
--	--	---	---	--	--

		podjęcia badań nad wpływem Internetu na myślenie człowieka • określa główny cel kanału „Mówiąc Inaczej” • wymienia zalety YouTube’a wspomniane przez bohaterkę artykułu • przedstawia swoje zdanie na temat roli mediów społecznościowych w życiu współczesnego człowieka • wyjaśnia, na czym polega – zdaniem Bartosza Kabały – <i>nielinearność Internetu</i>	• wymienia pięć najważniejszych wynalazków w historii ludzkości i krótko uzasadnia swój wybór • tłumaczy, na czym polega plastyczność mózgu i jaki ma związek z ewolucją • wyjaśnia na podstawie informacji zawartych w artykule, w jaki sposób Internet wpłynął na funkcjonowanie ludzkiego mózgu • wyjaśnia, jaką funkcję pełnią emotikony zamieszczone w tekście • podaje określenie, którym autor artykułu nazywa innych youtuberów • przedstawia, w jakim celu autor artykułu streszcza utwór Paula Austera • odnajduje w słowniku poprawnej polszczyzny znaczenie czasownika <i>partycypować</i> i zastępuje ten wyraz tak, aby uniknąć błędu leksykalnego w sformułowaniu z tekstu	użytkownika Internetu	• redaguje przewodnik, w którym doradzisz innym użytkownikom, jak mądrze korzystać z Internetu • przedstawia swój ulubiony kanał na YouTube • określa, jak w kontekście specyfiki nowych mediów rozumie stwierdzenie, że człowiek <i>przez dyfuzję wchłania to, czego nie chce</i> • przedstawia, czy zgadza się z opinią autora, że w <i>codziennym internetowym życiu [...] potrzebujemy obserwujących</i> i przytacza kilka argumentów na potwierdzenie Twojego zdania • pisze opowiadanie w dowolnej konwencji, którego inspiracją będzie tytuł artykułu Bartosza Kabały • bierze udział w akcji <i>Wyrwij się z sieci</i>
LEKTURY Arkady Fiedler, Dywizjon 303 Aleksander Kamiński,	- podaje podstawowe informacje o autorach tekstów - wymienia bohaterów	- przedstawia bohaterów i ich znaczenie w utworze - podaje minimum 5 cech bohaterów	- charakteryzuje bohaterów, z uwzględnieniem ich roli w utworze	- wskazuje związki utworu z założeniami epoki, w której powstały - dowodzi, że tekst należy	- tworzy prezentację multimedialną na temat wybranego bohatera - aktywnie uczestniczy

<i>Kamienie na szaniec</i> Ernest Hemingway, <i>Stary człowiek i morze</i> Antoine de Saint- Exupéry, <i>Mały Księżę</i> Eric Emmanuel Schmitt, <i>Oskar i pani Róża</i> Ursula K. Le Guin, <i>Czarnoksiężnik z</i> <i>Archipelagu</i>	i określa ich rolę w utworze - podaje minimum 3 cechy bohaterów - przedstawia najważniejsze wydarzenia w formie planu lub streszczenia - rozpoznaje rodzaj literacki omawianych tekstów - nazywa uczucia, emocje odczuwane przez bohaterów - wyjaśnia znaczenie cytatów - uczestniczy w pracy grupy - pisze opowiadanie, rozprawkę, charakterystykę i streszczenie	- określa znaczenie zdarzeń dla rozwoju akcji - wymienia cechy gatunkowe omawianych tekstów - wypowiada się w różnej formie na temat uczuć i emocji bohaterów - pisze rozprawkę - interpretuje znaczenie wskazanych cytatów	- wskazuje i interpretuje zdarzenia ważne dla rozwoju akcji - określa gatunek literacki omawianych tekstów - aktywnie pracuje w grupie - wyszukuje w tekstach cytaty na poparcie swojego zdania - wyjaśnia znaczenie tytułu dla zrozumienia przesłania tekstu	do danego gatunku literackiego - interpretuje tytuł utworu w związku z jego treścią lub przesłaniem	w dyskusji
---	---	---	---	--	------------